

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESETŐJE.”

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
I. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb fel-
szólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdij minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legezészerűbben posta-utalvány útján eszközölhető — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A legnagyobb magyar.

Szeptember 21-én lesz századik éve annak, hogy Széchenyi István, az új Magyarország megteremtője, megpillantotta a napvilágot. Oly idő előzte meg őt, melyben az országot fentartó elemről, a nemességről a történelem kritikája lesújtó ítéletet mond s mely nemzetünk fejlődésében a hanyatlás korszakához a legközvetlenebb szomszédságban van. A szatmári békekötés után elnémult a fegyverek zaja, — a nemzet rálépett a békés fejlődés útjára, mert olyan fejedelem űlt a magyar királyi széken, kinek reform törekvései nemzetünket a belső fejlődés útjára terelték. Nem sokáig tartott, mert III. Károlyt a trónon felváltotta leánya Mária Terézia, ki az őseitől öröklött politikát minden elődénél nagyobb szerenésével folytatta s a nemzet sorsának intézőit udvarába édesgetvén, a hazai állapotokról elterelte a figyelmet, minek folytán nemességünk indolentiája szülő oka lett annak a száz évig tartó s teljesen még be nem fejezett harcznak, melyet a magyar még most is azért viv, hogy magyarnak maradhasson. Negyven évig tartott a nemzetietlen korszak, mely eredményeiben oly óriási hibázott. Az ébredés már csak arra való volt, hogy megmentessék az, a mi még megmenthető.

Az 1791-ik év előttünk magyarok előtt nemcsak azért nevezetes, mert az országgyűlés a nemzet érdekében legfontosabb határozatát meghozta, hanem azért is, mert ép ebben az időben látta meg a napvilágot az, a ki később a veszendőbe indult nemzet megmentésére Isten és ember előtt a legtöbbet tett. Ezért nevezte el őt a hálás utókor a legnagyobb magyarnak.

Érdekes, hogy ez a nagy férfiú ép abban a nevelésben részesült, melyben akkor a rangjabeli ifjakat nevelték; alig tudott valamit magyarul, s

hagyományos elv szerint katonáskodott. Benne volt már egészen a férfi kor nyarában, midőn első hazafias tényének híre villámként futott végig a Kárpátokról Adriáig; megvetette a magyar tudományos akadémia alapját s ezzel egész láncolata kezdődött meg a reform eszméknek, melyeknek a „Magyarország nem volt, de lesz” elv égíse alatt csakhamar annyi proselitát tudott szerezni, a mennyi elég volt az új Magyarország megteremtésére. Művei a „Hitel, Világ, Stadium” a legnagyobb feltűnést keltették, úgy, hogy irodalmi munkának még soha sem volt nagyobb hatása ezeknél. E műveiben tükröt adott nemzete kezébe, melyben nemesak azt láthatták, hogy milyen volt a magyar azelőtt, hanem azt is, hogy milyennek kell lennie. Csalódnék az, a ki azt hinné, hogy a magyar szabadságharcz kitörésére csupán azok a surlódások adtak alkalmat melyek a magyar nemzet és dinastia között háromszáz év óta napirenden voltak: legnagyobb része van abban Széchenyinek, kinek eszméi forrongásba hozták a nemzetet. Működése által egészen új korszakot nyitott meg s e korszak jóformán önmagába érlelődött meg a forradalomra.

A mit Széchenyi műveiben hirdetett, meg is valósította. Alkotásai örökéletűek s modern műveltségünknek ez alkotások képezik alapját. Az általa felállított nemzeti kaszinó mintájára ma már ezrekre megy a kaszinó száma. Ő pendítette meg először a lótenyésztő és gazdasági egyesület eszméjét, szabályozta a Dunát, áttörte a Vaskaput, megalapította az első hiteleszövetkezetet, ő építette a lánchidat, melyet akkor a technika legsikeresebb alkotásának tekintettek — s ő indította meg az első gőzhajót. És ezen — eredményeit tekintve — kiszámíthatlan értékű intézményei nemzetünket műveltebbé és gazdagabbá te-

vék, mely körülmény folytán a felszabadulás eszméje is alig két évtized leforgása alatt teljesen megérlelődött.

Tudomány, műveltség és ipar, e három szó fejezi ki a nemzet nagyságát. Mindenik oly tér, melyen egy nemzetnek, mely örök életre van hivatalva, vezérő szerepet kell vinnie. Széchenyinek az a legnagyobb érdeme, hogy nemzetünket *Kelet vezérő népévé akarta tenni.*

Száz éve hogy e nagy szellem megszületett; vajjon a letűnt század végső pillanatában kinyílthatjuk-e hogy a legnagyobb magyar eszméje beteljesült . . . ? —s.

A megyei közigazgatási bizottságból.

Gömör-Kishont t. e. vármegye f. hó 14-én tartotta rendes havi ülését Hámos László főispán elnöklete alatt. Négynek kivételével megjelent valamennyi bizottsági tag, köztük Ragályi Ferencz és Marton János, a legközelebbi megyei közgyűlésen megválasztott új tagok.

Bornemisza László alispán havi jelentésében felemlíti, hogy a közigazgatás menetét mi sem zavarta meg. A tisztikar megfelelt kötelességének s az ide utalt ügyek törvényszerinti elintézését nyertek.

A vármegye tisztikarát súlyos veszteség érte egyik buzgó tagjának Szentmiklóssy Sándor főszámvevőnek gyászos elhunytá által Mint tisztviselő és mint a megyei közigazgatási bizottság tagja, szívélyes modora, egyenes, férfias és nyilt jelleme által mindenki jóindulatát és becsülését bírta.

A vármegyei utadónak behajtása a kivétési munkálat ellen beadott nagyszámu felszólamlások következtében sok nehézséggel van összekötve. A

T Á R C Z A.

Pásztor ember nótája.

Messzi hangzik, szépen szól a vezérüröm kolompja,
Szerelmes szívem szavát a világnak kikongja.
Nevetnék is, rihatnám is — azt mondja:
Én vagyok egy göndör haju aranybárány bolondja.

Göndör haju szöke kis lány, ha elvetted eszemet:
Legalább már add esérébe érte szelid szivedet.
Megbecsüllek, isten gyanánt imádlak:
Fogadj engem, szeress engem, nevezd engem babádnak.

Király lenni nem kívánok, isten látja lelkemet:
Igy is, ugy is egyszer csak a sötét sirhaut eltemet.
De királyné ha te lenni kívánnál:
Különb koronát teszek én fejedre egy királynál.

Veszek neked szép magyaros, gyöngyös arany fejketőt,
Azzal koronázlak majd meg az egész násznap előtt.
Csókom lesz a felavató szent kenet,
Éjjel-nappal ugy tisztellek, mint jóltevő szentemet.

Szívem lesz a birodalmad, királyszéked az ölem,
Hübb jobbágyra nem akadsz a kerek földön kivülem.
Az adómat kifizetem kéretlen:
Mihez nem kell exekutor: — olvasatlan ezrekben.

Pazarékes palotába vislek aztán tégedet,
Fejünk fölött magas ég lesz ott a fényes menyezet.
Lábunk alatt a padozat zöld selyem,
Ugy sétálgatsz karonfogvást, nevetgélve majd velem.

Palotában különös kis szobácskád is lesz neked:
Sárga subám egyik szárnya, ott enyelgek majd veled.
A boldogság kicsi fészekben megfér:
Mink is hát csak majd megférünk egy subába kettecskén.

Delelőre a jóság, ha szárnyék mellett elhevert,
Szógaftán a királyasszony maga főz majd eledelt.
Bográsban a friss törpörtüs tarhonya,
Török eszázár öreg apja sem evett olyat soha.

Estelenként előveszem méla szavu furulyám,
Tudom is én, olyankor mi fura álom borul rám:
Ingó-ringó nóta szárnyán a lélek
Elszáll tőlem, azt se tudom élek-e vagy nem élek.

Hogyha egy szép fehéréseléd ekkor mellettem űlne:
Tudom ő is fel az égbe velem együtt repülne.
De hiába repülénk be az égbe:
Ott se néznénk mink másüvé, csak egymásnak szemébe.

Vezérüröm mért ráztad meg olyan nagyon kolompod,
Fényes álom-királyságom, jaj de fáj, hogy elomlott.
Se király, se jobbágy nem vagyok már én:
Nines mellettem az én édes, az én kedves aranyhaju
(királyném.)
Józsa Antal.

Podhorszky Lajos.

1815—1891.

Utóbbi napokban sűrűn emlegettek a lapok egy nevet, mely minket gömörieket közelebről érdekel, miután itt született a mi körünkben s mely tudománya folytán nagy hírnévre tett szert. A fekete-lehotai ev. papnak fia Podhorszky Lajos e tudós férfiú, ki a mult héten Párisban a legnyomasztóbb anyagi körülmények között meghalt.

Kevesen ismerték a jeles tudóst; családja régen elszármazott innen s neki magának is, már alig akadnak körtársai, kik reá emlékezzenek. Ugy tűnt fel a gömőri égboltozaton, mint egy homályos fényű üstökös csillag, melyet csak az avatott szeműek vesznek észre, — azután elvonult más világtájra erősbülő fényvel, míg lassanként eltűnt a szemhatárról. Ki emlékeznek arra vissza, hogy negyven-ötven évvel ezelőtt egy halvány fényű üstökös látott . . . ?

A nagy tudósnak hányt-vetett élete volt, — de a nyomor s az élet küzdelmei között is arra szánta egész életét, hogy lelkének kincstárát naponként gazdagítsa. Nagyon szeretett tanulni s már ifjú korában az összes európai nyelveket ismerte s a legtöbbjét folyékonyan beszélte is. Aztán részt vett a magyar szabadságharczban, melynek epigram-szerű befejezése után külföldre menekült s ez idő óta hazájának állandó lakója soha sem volt. Tudományos működésének egyetlen jutalma az volt, hogy a magyar akadémia levelező taggá választotta. A mily mértékben megörült e hírek, ép oly leverő volt ránézve a mi akadémikusaink viselkedése vele szemben, kik mely tudományos apparátussal készült munkáit később agyrémnak tartották s Podhorszky iránt való véleményüket teljesen megváltoztatták.

Alkalmat erre egy magyar-kinai-japáni összehason-

lító szótár adott, melyen Podhorszky éjjel-napot összetéve két álló esztendeig dolgozott. Kétségtelen, hogy nyelvünk ázsiai eredetű, ott kell keresnünk rokonainkat is a hol ősi hazánk volt. A mai tudomány azonban befezett ténynek tekinti a finn-ugor-török rokonságot s e végleges eredmény korlátain belül foglalkozik a már megállapított rokon-nyelvek rendszerének kikutatásával a legapróbb részletekig. E téren már egy egész tudományos irodalom keletkezett, melynek primipilusai szintén egy egész élet hasznos munkásságát szentelték arra, hogy tételeik axiomaként megállhassanak. Oly érdem ez, melyért az utókor hálás elismeréssel fog adózni mindazoknak, kik e rendszer megállapításán fáradoztak. Ez azonban még nem zárhatja ki azt a felfogást, hogy a többi Ázsiában élő nemzetek nyelvében is lehetnek oly ősi elemek, melyekről a történelem előtti időszakba nyúló rokonságra lehetne következtetni.

Minden kor egy kissé elfogult a maga tudományosságával szemben, — de midőn ezt belátjuk, be kell látunk azt is, hogy különösen a nyelvtudomány terén lehetnek oly felfogások, melyek ma talán komikusnak tetszenek, de jöhet idő, midőn a komikus felfogások a tudományos kutatások alapját képezendik. Mikor először terjedt el hazánkban a finn-lapp rokonság híre; a származására büszke nemzet nevetett rajta: lehetetlennek tartotta az éjszaki polusz környékén lakó állati bőrrökkel ruházkodó, alsó műveltségű koldus népet, a párducos ősökkel diceskvő nemes magyar nemzetet komoly rokonságban venni. De a tudomány sarkalatos tételén a büszkeségnek meg kellett törni s ma már nem resteljük bevallani, hogy azok a koldusok a mi édes testvéreink

Podhorszky az ő tudományos összehasonlító szó-tárában ezúlv tüzte a nyelvünkre vonatkozó kínai és japáni elemeket kikutatni; ez volt szerencsétlensége. Akadémikusaink azt hitték, hogy az általuk emelt épületnek alapfalaibontogatja, pedig ő is csak napszámos volt, ki segített követ hordani. Nem értették meg s ráfogták, hogy szótára agyrém s tudományos értékkel nem bír.

Ez végkép elkeserítette a tudóst, annyival is inkább, hogy műve kedvező fogadtatása esetén, türethetőbb anyagi körülményekre is számított, mi nem teljesedvén be, ezentul munkássága leginkább arra irányult, hogy magának és családjának a mindennapi kenyeret megszerezhesse. Beállott díjoknak a francia tudományos akadémiához, mely intézet annál szivesebben alkalmazta, mert meggyőződött arról, hogy nyelvismeretei folytán igen használ-

nem neheztelt utadó-tételek behajtása egyébiránt elrendeltetett s a felszólamlások legközelebb elintézését nyerne.

Mivel a kedvezőtlen időjárás az aratási és eséplési munkálatokat késleltette, a termés eredménye határozottan még nem állapítható meg. A rozsnói járásban azonban Pelsüctől felfelé az őszi kalászos termények termése csaknem teljesen tönkre ment a rozsda következtében. A lakosság segélyezéséről itt okvetlenül szükséges lesz gondoskodni.

A sertések között nagy mérvben uralgott üszögös orbáncz járványa megszűnt s a sertés-vásár tartási tilalom feloldatott.

A lovak között azonban több takonykóros eset fordult elő. Alispánunk megfette a szükséges óvintézkedéseket s utasította a kerületi m. kir. állatorvost a legszigorubb és részrehajlást nem ismerő eljárásra.

Az alispáni egyes ügydarabok közül felemlíjtük azt, mely harmadfokulag a bizottság elé került. Egy kocsis megtagadta gazdájának az engedelmességet s minden ok és felmondás nélkül hagyta el szolgálatát. A közigazgatási bizottság az illető község szegényalapja javára 20 frtnyi bírságban vagy ennek megfelelő 10 napi elzárásban s a 30 frtot meghaladó költség megtérítésében marasztalta el a köteletségéről megfeledezett kocsisat.

A kurinczi földmives iskolához vezető út járhatatlansága ismételt panasz tárgyát képezi. Hogy ez megszűnjék, megbízott a megyei alispán, hogy az érdekelt Rimaszombat és Tamásfalvával tárgyalást tartson s ezen utnak jókarba helyezését esetleg a megye hozzájárulásával is biztosítsa.

A kir. pénzügyigazgatóság augusztus havában 3275 ügydarabot intézett el.

Egyenes adóban e hónapban	95814 frt.,
bélyeg és jogilletékben	9688 frt.,
fogyasztási adóban	4491 frt.,
italmérési jövedéknél	25735 frt.,
dohányjövédéknél	25601 frt.

Az egyenes bélyeg és fogyasztási adóknál 23895 frttal kevesebb folyt be mint a múlt év megfelelő időszakában, mi leginkább annak következménye, hogy a termés silány s a mi van is, eddigelé nem volt értékesíthető. Ellenben az italmérési jövedéknél 338 frt, a dohányjövédéknél pedig 4603 frtnyi többlet mutatkozik.

Kir. tanfelügyelő jelenti a dernői iparosanecz s a dobsinai gölmezővölgyi kohótelepi elemi községi iskolák és az imolai nyári kisdudovodák, mint új intézetek szervezését. Az egyes ügydarabok közül említést érdemel a tiszolci állami iskolai 5%-os adó végrehajtása ellen benyújtott 3 fellebbezés felterjesztése a vallásminiszteriumhoz. A 3 fellebbező ugyanis éveken át huzza és halasztja ezen adó fizetését, ily módon is igyekeztén gátot vetni ezen hiányt pótló hazafias intézet fejlődésének.

A tisztí ügyész állami adó s illeték hátralékok végrehajtása czéljából 10 ügyben kért bírói elrendelést s ez 3 esetben el is rendeltetett. Árverést kért 20 esetben, elrendeltetett 6-ban, foganasítandó volt 5 esetben, ezekből egyben felfüggesztetett, hét esetben a kincstár követeléseinek befizetése következtében beszünttetett.

A rimaszombati kir. ügyészség felügyeletéhez tartozó központi fogházban őriztetik 8 vizsgálati és 147 elítelt rab. Elélezésükre kiadott augusztus havában 495 frt. rabmunka keresmény czimén befolyt a felhasznált 978 rabnap-számon felül 194 frt.

A közegészségügyi viszonyok augusztus havában kedvezők voltak a megyei főorvos jelentése szerint. Járványosan uralkodott a hőkhurut Barka, Kis- és Nagy-Veszverés községekben, szörványosan Pohorellán és Egyházas-Báston. Törvényszéki boncolás Rimaszombatban egy meglőtt férfi és egy kút vizébe fullt gyermek, Tiszolczon egy öngyilkos férfi holttestén, összesen 3 esetben; rendőri hullaboncolás 2 esetben, Alsó-Sajón és Rákoson végeztetett.

Dajkaságban levő 8 gyermekre gyakoroltatik hatósági felügyelet.

A megyei közkórházban meggyógyult augusztusban 42, javult 7, javulatlan távozott 1, meghalt 5, ápolás alatt maradt 58 beteg.

Levelezés.

Galgóc, 1891. szept. 12.

Baka-levél.

A „Gömör-Kishont” folyó évi szeptember 10-én megjelent számának „Vármegyei újdonságok” rovatában foglalt „Honvédek a király előtt” czimű híreskével kapcsolatban, a t. rovatvezető ur azon várakozásának adott kifejezést, hogy: „Ott is ott lesznek ők! Ott is kivágják őket a garast!” (t. i. a jolsvai zászlóalj).

Jelentem alásan vitéz rovatvezető ur, hogy: Igenis ott voltunk, kivágtuk a garast! Vitézül megállottuk a sarat! Olyan posványos partok közt kanyarodó, síros medrű, békanyás patakon rukkoltunk keresztül egyszermászor, hogy némelyik bakának a patron-táskája is uszómesternek képzelte magát! Mikor bennünket „poesztakerülőket” a sárnak ily módon való megállása után hadosztályparancsnokunk meglátott, legott 5 frtot ajánlott fel zászlóaljunk legénységére élelmezésének javítására s tényleg ki is szurkolta!! Nagy sor az t. czibil olvasók, mikor a magas felebbvaló megelégedése oly magas fokra légt, hogy a bugyeláris is kitarul bele! Denique hát: Ott is ott voltunk miink! Ott is kivágtuk (és kivágtattuk) a garast!

Tekintetes Szerkesztő ur erre bizonyára így okoskodik magában: Adta bakája, hogy díesekszik! Mintha legalább is huszár volna! Instálom alásan, mióta a manlikéros nyomja a baka vállát, különb a bakavirtus a huszárvirtusnál. A bakának a kavalléria most már csak szücsk! De a kavalléria csillagos eget lát, ha a bakával szemközt találja magát. Kavallériát a baka most már csak elvélve lát maga felé közeledni, azt is csak míg a manlikéros meg nem szólal: lát ám annál többet lóhalálába retráálni. Nem azt mondják már ezután, hogy: „a baka csak baka,” hanem azt, hogy: „a huszár csak huszár!”

Nyitra és Galgóc közt körülbelül 30000 katona

volt, kik a díesőség babéraiért vivtak; de csak az a 600 baka kapott magyar királyi legfelsőbb ekzsza díeseretet, a kik Jolsváról származunk oda!

Ugy esett a sorunk, hogy szept. 10-én a 16-ik h. gy. ezrednek a jolsvai zászlóalj, ennek pedig a 10. és 11-ik század képezte a tartalékát, midőn esatárláncunk 500 lépésre jutott az ellenséghez, a 10-ik század a esatárlánc előbbsodritására vezényeltetett. A mint ezen század fedett állásából zárt rendben a nyílt terepre kivonult — a legmagasabb hadurat látta maga előtt elléptetni szemképrázatát egyenruhákban díszelő kíséretével. A király a vezénylő századoshoz fordulva odaszól: „Melyik zászlóalj ez?” Erre a századparancsnok tisztelegve feleli: a 3-ik zászlóalj, a 16-ik honvéd gy. ezredből s látesövét szemére illesztve vezényli: „Fejlődni! Tüzelni, az ellenséges tüzerütre!” (ez épen akkor vonult fel a baloldali láthatáron!) E vezénylő oly gyorsasággal és tüzetes pontossággal hajtatott végre a vezényelt század által s az ösztüzeket oly ütenszerűleg adták a szakaszok, hogy a király kíséretét egy perczre elhagyva a két sorban felvonult század jobb szárnyára ugratott s ily szavakra fakadt: „Jól van fiuk! Jól es in álták!” Erre aztán volt mire dagadni a honvéd-baka-kebelnek! Baka legyen az a huszár, a kivel akkor a baka szóba állott volna! El is díesekednek még unokáik előtt is, hogy egy nap két esatába is látták a királyt, és hogy soha életükbe annyit nagy urat egy „esuporba” nem láttak mint akkor . . .

Magam is mondhatom, hogy fényes látványt nyújtott királyunkat, főhercegeinket, minisztereket, udvari méltóságokat, külföldi magasrangú tiszteket stb. így egy helyen együtt látni!

Nagy jó uraink emlegetése közben nem szabad megfeledezne a Kis-Vicsápon, zászlós főurunk Szlavy koronáor gazlatisztiének vendéglátó házában eltöltött 36 órai pihenő alkalmából való szíves megvendégletésünkről. Oly jól éltünk ott, hogy a magunkkal hozott elemőzsia kis híja, hogy a nyakunkon nem száradt.

Nunc veniamus . . . Engem is csak alig, hogy nem ért egy kis tisztesség! (Ez is díesőség.) Egy reggeltől késő délutánig tartott menet és harez után azt az örvendetes parancsot nyertem, hogy vegyem át Paczolaj községben az állomásőség parancsnokságát. Ez czibil nyelven annyit tesz, hogy: talpon még reggelig! — 10 percz alatt megebédeltem, átfutottam az állomásőségére vonatkozó összes szabályzatokat, két baka által a eszímámat sebtiben átváltoztattam fehér porlepett állapotából fényes fekete minéműsűgűvé, azonképen egyeb ruhám is kipu-zováltattam magamon stb. stb. már azt is elvezényeltem, hogy: „örség indulj,” mikor azt az örvendesebb hírt adják tudomra, hogy nem miink, hanem más esapatok veszik át az állomásőségét szolgálatot. Erre aztán olyat huztam Kőbánya habzó komlólevéből, hogy a markotányos legalább is németnek vagy esznek nézett, minden zsinóros-paszományos-voltom daczára.

Félreértés elkerülése végett kijelentem még, hogy én nem a 10-ik, hanem a 11-ik századhoz tartozom, nehogy holmi szörzálhasogatók propria laus szagot érezzenek.

Magamat és leveletem tekintetes Szerkesztő urnak és b. lapjának ajánlva maradtam tisztelője. S. M.

Törvényszéki esarnok.

Szeptember hó 23-án. 1. Orgzdasággal vádolt Kőből Bence Bálint és társai. — 2. Sulyos testi sértéssel vádolt Gezelovszky Márton és társai elleni végtárgyalás.

Szeptember 24-én. 1. Sulyos testi sértéssel vádolt Ruszó Barna és társai. — 2. Szándékos emberölés büntetnének kíséreltetével vádolt Dapsi Miksa. — 3. Halált okozott sulyos testi sértés büntetnével vádolt Varga János elleni végtárgyalás.

ható hivatalnok lesz; állítólag negyven nyelvet beszélt s amelyiket elfelejtette, újból tanulta meg.

Jövedelmei azonban, főleg miután egy esodaszép előkelő hölgygyel kötött házasságából családja két kedves gyermekkel is szaporodott, elégtelenek voltak a terhes háztartás szükségének fedezésére; ezért forrón szeretett nejtől is el kellett szakadnia, ki csak azért, hogy gyermekei sorsát biztosítsa, másodszeri házasságra lépett egy vagyonos ural. Így beszéli ezt a krónika, melynek hitelét ezutal nem fürkészsük.

Ez időtől kezdve az öreg tudós igen nyomoru életet élt. A hatodik emeleten volt egy kis szobácskája s kocsija jóformán alig volt egyeb, mint egy kis tej s egy zsemle. Hetenként egyszer meglátogatta az emigránsok nagy protektorát, Türr tábornokot, s ilyenkor rendszeren nagy étvágygyal fogyasztotta a gazdag menut, mint mondá, egy hétre valót eszik.

Nem hiába nevezik a tudomány martirjárnak, mert martyr volt a szó legteljesebb értelmében. Tudományát nem értették meg s e miatt elnevezték bolondnak, — hanem azért ő csak rajongott még teljesen ki nem forrott ideálokért s ki tudja, nem jó-e oly idő, melyben emlékezetét elismeréssel fogják megkoszoruzni . . . ?

Dr. Veres Samu.

Délvidéki és Aldunai kirándulásom.

III.

(Baziástól—Orsovaig.)

A hosszú vasúti utazás után örömmel szálltunk be a nagy kényelmet biztosító hajóba, hogy Orsovaig eljuthassunk. A kocsi utalmótsága, a bennök uralkodó rekkenő hőség, a vonat egyhangú zakatolása, rázása idegessé tettek bennünket, szinte újjászüllettünk, midőn a hajó fedélzetén ülve, járva-keelve teljesen szabad tetszésünk szerint mozogva, a Duna üde, tiszta levegőjét szíva be, gyönyörködtünk a természet remek panorámájában. A Duna szélessége Baziáznál meghaladja a kilométert, mindjárt alatta még jobban kitágul, hogy körülövezze a hatalmas Osztrovo szigetet, melynek belsejét a vizsgáló szemek elől egészen elfödik a dusan nőtt s erdőt képező fák s partjain buján tenyésző bokrok. E sziget az, melyet Jókai arany tollával oly hírnévre emelt E sziget a „Senki szigete.” A Duna balpartján több szegényes kinézésű falut láttunk, jobb partján egy eléggé esinos szerb városka: Gradiste emelkedik azon a helyen, hol a régi római Pin-

cus erőd állott. — E vidéken régi római emlékekkel lépésnyomon találkozunk. A balparton e vidék egyik legjelentékenyebb helye a két Moldva, itt is rézbánya volt már a rómaiak idejében. Moldvánál a Duna óriási arányban kiszélesedik, közepében van az eléggé terjedelmes Moldova szigete, ennek alsó végével szemben álló hegyen van a hegy oldalába épített Coronini telep. E telep az, melynél kezdődik a Duna felsőleges szépsége.

Már a nyitány is megkapó. A Duna közepén festői szépségben áll egy szikla: a „Babakai”, vele átellenben „Galambócz” várának romjai. Erdekes monda fűződik e magánosan álló sziklához. Egy hatalmas török basa egyik legkedveltebb hölgye beleszeretett egy szép magyar ifjuba, s a szerelem hatalmának ellenállni nem bírtak, egy szép reggelen a török hölgyet magyar földre szöktette kedvese. De a hatalmas ur szolgálva utánunk tört, hölgyét visszavitte s büntetésből e sziklához láncoltatta. Galambócz vára, mely egy hatalmas hegy tövében egy benyuló sziklára van építve, olyan, mint egy kis galambfészek, szerényen húzódik meg, s a felette uralkodó szikla védelmét keresi. Alább a Duna medre apró szirtek, benyuló sziklafalak által veszélyessé lesz a hajózásra, mintha forna a Duna, haragjában úgy török meg a hullám a szirteken s a tajtékos hullám a hajó előtt, mellett és megett tánczolva figyelmezteti az embert, vigyázz, mert veszélyben forogsz!

Ezek közül legnevezetesebbek: a Szentka, sziklapad ez, mely egyik parttól a másikhoz húzódik, alacsony vízálláskor biztos hajótörést okoz, ha járattal kezeli a kormányt, ugyanilyen a Duna medrébe mélyen és keresztbe nyuló sziklaemelkedés a Szirinja is, míg a Buffalo csoport csupa apró szirtekből áll, melyek egy emelkednek ki a vízből, mintha bivalyok uszának vízben fentartott fejjel. Drenkovánál rendes vízálláskor más hajóra kell szállni, mert a dunai rendes hajó nagyságánál fogva nem képes veszély nélkül hajózni a most követező kataraktákon. A Taehalia és Izlas csaknem 2 kilométerre terjedő összefüggő sziklázaton, melyen a mint megtörök a hab, a legszebb látványok egyikét nyújtja. Ezen sziklázaton nyílt „kis vaskapunak” is hívják, rendes vízálláskor is nagyon kell ügyelni, hajónk kormánykerékét is négy kormányos kezelte s feszült figyelemmel kísérték a Duna minden hajlását, a hajó minden mozdulatát. Aztán jön a Greben, a Duna szívébe benyuló magas sziklanyelv, e hatalmas szirtre ki van mondva a haláltétele, ezer meg ezer munkás kéz dolgozik megsemmisülésén, el kell pusztulnia, úgy kívánja az emberek érdeke,

romban hever már jelentékeny része, át van törve teste s romjából gátat építenek, hogy az alatta másfél kilométerre terjedő Dunát keskenyebb mederbe szorítsák. — A szikla helyén a jövőben tengeri hajók fognak átevezni.

A part változatossága gyönyörködteti a szemlélőt, meglepi különösen a Cerni Vrh gyönyörű alakja, magas égbenyuló szikla ez, mely hozzáférhetetlenül több száz méter magasba emelkedik ki környezetéből, alakja rendkívül hasonlít a murányi váréhoz. Milanovares esinos kis szerb város mellett elhaladva Tisoviczán túl a Kazán szorosba értünk. Istennek felségesebb temploma ennél nem lehet, nines toll, mely képes volna leírni, nines szó, mely eltudná mondani szépségét és ha „a napfénybe mártaná is a festő esetét” csak megközelíteni tudná a valót. A még fennebb 1 sőt több kilométer széles Duna, mely Magyarország összes vizeit hordja 150 sőt 113 méterre szorul össze, égnek meredő több száz méter magas sziklafalak, mintha építve volnának, szabályozzák partját. Igaz, hogy mélysége is óriási 40—70 méter között változik, vetekedik egy beltengerpart körüli mélységével. Maga a Kazán egy égbenyuló, hatalmas tenyessel itt-ott benőtt sziklás hegy, mely kissé hátrahúzódva, a Duna felé, mint egy óriási circus kitágul, hogy a természet e remek szépségét annál jobban bámulhassuk. A sziklák rétegei ferden állanak a hajdani beltenger óriási nyomása helyezte ily állapotban s törte át, hogy ez át-törés a természeti erő hatalmának az emberi erő által utól nem érhető példája legyen, mely előtt bámulattal s esudálattal hajoljon meg az emberiség. A sziklák változatos alakulása minden pillanatban új és új képet nyújt, elkábul az ember ily összehalmozott fenség láttára. Majd ismét Dubovánál kiszélesedik, csak azért, hogy ismét összeszoruljon, nagyszerű játéka a természetnek, hogy e dubovai öblöt két egymástól mintegy 2 kilométerre eső teljesen hasonló szikla nyitja meg és zárja be.

Az egész Kazánszoroson keresztül vezet a sziklába vajt Széchenyi ut a Duna balpartján, néhol menyezettként borul reá az utra a kivájt szikla, jobbparton pedig a híres Traján út maradványai látszanak. A felsőleges Kazánszoroson másfél órával tovább haladt hajónk s szinte sajnáltuk, midőn a Duna kiszélesedésével töle meg kellett válnunk. Lankás, dombos partvidék mellett haladva, korán délután érkezünk meg hazánk határvárosába Orsovára, hol vendégszeretőleg fogadtak a város előjárósága s a polgári iskola tanári kara.

Perjéssy László.

Helybeli hírek.

Személyi hírek. Egyszerre két főispán is időzött városunkban hétfőn. Egyik a magunké: mélt. Hámos László ur, a ki a közigazgatási bizottságra jött be elnökölni; a másik pedig a zólyomgyeji főispán: báró Radvánszky Béla, aki fivérével Radvánszky Géza báróval és ennek nevelőjével: Waldeck Cornelia grófnővel egy egész napot töltöttek itt. Ez alatt megtekintették városunk egyik-másik nevezetességét s különösen a Széchenyi-kertről nagy elismeréssel nyilatkoztak Szép jellemvonás az utóbbi bárótól, hogy egykori tanárait: Fábry Jánost és Baksay Istvánt, mint mondá: „a világot sem mulasztotta volna el az alkalommal meglátogatni s előttük tanítványi hálájának kifejezést adni.”

A helybeli rom. kath. templom renoválása már befejeztetett. Jövő vasárnap lesz benne újra az első istentisztelet.

A rimaszombati egy. prot. főgymnásiumba beírta magát 274 tanuló, 11-el több mint a megelőző évben összesen volt. Ezek közül ev. ref. 78, ág. ev. 92, rom. kath. 61, gör. kath. 1, izraelita 42. — Az I-ső osztályban van 66, a II-ikben 44, a III-ikben 42, a IV-ikben 26, az V-ikben 32 (ezek közül 17 nem tanulja a görögöt), a VI-ikben 25 (ezek közül 12 nem tanulja a görögöt), a VII-ikben 22, a VIII-ikben 17. — A tápintézetben étköznek 89-en.

Színészeink megérkeztek. Első előadásukat tegnap tartották, amikor a „Beesület” című darab került színpadra. A heti műsor a következő: esütörtökön „Huszárszerelm”, pénteken „Az eltévedt báránka” énekes francia bánozat, szombaton „Nebánsd virág” operette, vasárnap pedig a „Fenyverek” (Gigerlik) című bánozat.

Zeneszeink külföldön. Dankó Ernő egykori jeles cigány primásunk és Lakatos Sándor soló-czimbalmos még a nyár elején külföldi körútra indultak; ismét azon tájakat keresték fel, hol a megelőző évben is megfordultak, mikor még Dankónak virágzó bandája volt. Most második magával vállalkozott a babórok és német markok gyűjtésére, s mint egy hozzánk beküldött levélből értesülünk, a vállalatot meglehetősen siker követi. Ernő nem panaszo sorsa miatt, de mint igazi hazafi tájlatja, hogy itthon vele méltatlanul bántak, s emiatt oly messzire kellett vándorolnia, hogy a mindennapi kenyeret megszerzhesse. Meglátogatott néhány tengeri fürdőt s mindenütt a legnagyobb szívesseggel fogadták. Találkozott magyarokkal is. Uniformisok: ezüst színös fekete nadrág, ptykés mellény, bő ingujj nemzeti szalagokkal, betyáros kalap. Abban a szerencsében részesültek, hogy Wilhelm a nagy híri művész előtt is játszottak, ki elismerését fejezte ki játékuik felett. Jelenleg Koppenhágában vannak, hova 14 estére szerződtek. A bergeni újság következőleg nyilatkozik Dankókról: „A magyar művészek” zeneestélye meglehetősen látogatott volt; noha az itteni közönségnek gyakran volt alkalma kiábrándulni a külföldi művészekből, mindazonáltal ez uttal igen jól iskolázott művész párral volt dolgunk. A magyar hegedű virtuoz Dankó Ernő ur a „Behüt” Dieh Gott, — Dichter und Bauer” és más czélszerűen választott piéceket oly biztossággal és művészi jártassággal játszta el, hogy a felvilharzó tapsra programját meg kellett toldania. A 16 éves cigány czimbalmosművész Lakatos nem kevesebb figyelmet öb-resztett speciális hangszerével. Felemlítjük a Reményi-féle rhapsodiát, a Derby versenyt és a Habsburgindulót; a közönséget elragadták a variációkkal előadott magyar népdalok” stb. Részünkről örülünk, hogy zeneszeink a külföldön sikerrel vendégszerepelnek s elismerést szereznek a magyar zenének és művészetnek.

Vármegyei ujdonságok.

Kishonti esperességi értekezletet tartottak folyó hó 11-én Rimaszombatan a kishonti ev. egyházak elnökségei. A zsinati képviselők jelölése volt a tanácskozás egyedüli tárgya, melynek során egyértelműleg jelöltettek: Kubinyi Aladár esperességi felügyelő és Glauf Pál főesperes. A tanárképviselek jelölésénél említettet a kerületi tanári értekezlet megállapodása, mely szerint Hörk József theol. és Pákh Károly iglói tanárok ajánlatnak, de említettet utóbbi helyett Kramaresik Károly rozsnói tanár is. Megegyezés nem jöhetvén létre, e tekintetben nyílt kérdésnek hagyatott a tanárképviselek választása.

A gömöri evang. esperesség elnöksége felhívta az egyházakat a zsinati képviselők megválasztására. Jelöltek: Szentiványi Árpád, Szontagh Pál, Terray Gyula és Baltazár Antal; a tanári karból Kramaresik Károly és Hörk József, kik egyhangulag meg is lesznek választva. Az október 15-ikéig a főespereshez beküldendő szavazatok felbontása az október 21-ikére Jolsvára összehívott rendkívüli esperességi gyűlésen fog megtörténni.

Őszi közgyűlést tart a gömörmegyei „Orvos és gyógyszerész egyeslet” f. hó 28-án Rozsnón, a fürdő helyiségben.

Tanárválasztás. Szánthó József rozsnói ev. főgymnásiumi rendes tanárt a szentesi városi főgymnásiumhoz választották meg tanárnak. Mint azonban örömmel halljuk, ez a jeles tanerő aligha fogja elhagyni vármegyénket, mert az egyházhatalóság mindent elkövet arra nézve, hogy a derék szakembert mostani állásában továbbra is megtarthassa.

Műkedvelői előadás lesz Likéren e hó 19-én (szombaton) az élelmezési intézet dísztermében, mely alkalommal a likéri gyári tisztai Casinó könyvtára javára adatik: „A három kalap”. Vigjáték 3 felvonásban. Irtá: Hennequin. Személyek: Dupraillon Edgár Füzesi Márton ur. Isabella neje Rósch Frigyesné urnő. Lucza leányuk Schmidt Mariska k. a. Temidart Adolf Sándor Szilárd ur. Szilveszter Jenő Rósch Frigyes ur. Dr. Hevrey Pál Szontagh Pál ur. Anette szobaleány Glózer Hermin k. a. Baptiste inas Kishonthy Akos ur. — Történet Párisban, Dupraillonnál. Idő jelenkor. — Belépti-díj 1 forint. — Felülvezetések közönséggel fogadtatnak és hirlapilag nyújtatnak. — Kezdete 1/28 órakor. — Az előadást táncmulatság követi.

A dobsinai műkedvelői előadásról írják lapunknak, hogy az még a dobsinai fogalmak szerint való „fényes sikeren” fölül is fényesen sikerült. A kedélyes Dobsina általában szeret nevetni; nagyokat jóízűeket nevetni, erre az estére pedig egy egész hónapra való „derült hangulatot keltő anyagot” gyűjtött össze az ép oly szelímes, mint találékony rendezőség. Előadták „A kis mama” cz. vigjátékot, a „Bál után” monologot, meg ezen

kívül még két „benszülött” színdarabot is, melyeket kedves, derűs, humoros helyi vonatkozásokkal és dobsinai tájszólás szerint — Klein Samu ottani iskolai igazgató irt erre az alkalomra. A szereplők közül Kühn Izabella, Stempel Berta, Balázs Irma, Weisz Jeanette és Szoyka Berta urhölgyek ugy esinos megjelenésükkel, mint ügyes játékkal valóssággal elragadták a közönséget, mely nem is késett őket sűrű tapsokkal jutalmazni. Az előadásnak majdnem 100 frtnyi tiszta jövedelmét különféle jótékony célokra fordították. A „derült hangulat” fokozására azután még egész a reggeli óráig „talpon volt” fél Dobsina városa.

Honvédeinknek a király előtt vallott dicsőségéről más helyen adunk tudósítást. Itt csak azt emlíjük meg, hogy a derék fiúk már haza is érkeztek Jolsvára, a hol a város közönsége megérdemlett szíves fogadtatásban részesítette őket.

Tiszóczen — mint nekünk írják — eddig 104 növendék iratkozott be az állami elemi iskolába, ami mindenestre nevezetes dolog ott, ahol e mellett az iskola mellett még két felekezeti tót nyelvű iskola is van.

Megfúladt. Klenőzön egy másfél éves gyermek kitépett babesomó közt játszadozván, egy szemet szájába vett s attól megfúladt. A szülöket nem terheli gondatlanság, mert oly körülmények közé szegény szülők gyermekei számtalanszor jutnak, hogy a mezőről behordott takarom között, vagy más zóldséggel játszadoznak. Rendőri bevonásra a megejtett orvosi szemle folytán nem volt szükség.

Nagyzási hóboriban szenved Kubinyi Kálmán föld-birtokosnak egyik kocsisa. A szerencsétlen azt hiszi magáról, hogy ő Vazul, a Szent-István király trónjának prezmítív örököse, pedig neki nem is szűrták ki mind a két a szemét, mint Vazulnak, hanem csak az egyiket, a balt; ellenben, hogy a paritás a jobb oldalon is meg legyen; innen meg a fülét harapták le; s végül még az az orrát is lenyiszabolták bugyli bieskával — a szimetria kedvéért. És mindezekbe a „folytonossági hiányokba” a nyustyai vásáron esett bele a szegény ember. Az osztó igazság földi képviselőinek azonban természetesen szintén szemet szűrték a „szemszuro” legények operációi s meg-orrontván rejtek helyüket, még hamárosabban fülön csipték őket, mint a hogyan ok „lefűlleték” a jámbor kocsis ember, akinek orrában szenvedett rövidségre tehát ő kelmék meg viszont valószínűleg elég hosszú orral távozhatnak majd a börtönből, ha ugyan a tekintetes törvénytörő körülménynek nem fogja venni azt a körülményt, miszerint a szegény kocsis embernek a kárból annyi haszna mégis csak támadt, hogy ezután leg-alább senki se vezetheti őt az orrával fogva, se pedig az alá neki „borsot nem törhet.”

Tot gyomor: jó gyomor. Nagy baja támadt egy derék juhász embernek odafönt a t-i hegyek között. Folyton arról panaszkodott, hogy neki „kilis” nőtt a fejében (ami olykor-olykor meg is esik egynémely tót atyafi agyvelejével), meg hogy „vizibornnyú” él a gyomrában. A kenő asszonyok vajjások tudománya semmit sem használván, utóvégre is doktor-hívisára szánta rá a fejét a juhász ember felesége. Az orvos aztán rendelt is orvosságot, meg pedig a diagnózishoz képest ugyanazt az ominózus nevű mérget, a melyik tavaly valami szörnyű végzetes tévedés folytán a fővárosban egy kuriai bírót a más világra küldött. Zsámiska Miska aztán a felesége nagy öröme, csakugyan talpra is állt az orvosságtól, jóllehet mind az egész et elsem fogyasztotta; a jó fele megmaradt. Nemsokára aztán egy napon az asszonyt kezdte kerülgetni valami muló nyavalya. Zsámiska Miskáné nem sokat vakarótörőzött, hanem fogta-kapta és egy hajtókára kiitta az egész megmaradt félüveg orvosságot. „Ne vesszen kárba; meg aztán ha az urának használt: neki is csak használt!” Használt is, hanem persze csak — „meghasznált” neki szegény fejének. A veszedelmes méregtől természetesen egyszerre „beléállott a meredek” minden porozikájába (megmerült). Már épen a halál kezdte környékezni, mikor aztán a hirtelen jött orvosi segély egy jó adag hánytatóval visszahitta őt a tót paradicsom közvetlen küszöbéről. Zsámiska Miskánénak két nap mulva kutyabaja sem volt; összeűtötte a bokáját s ugy kiáltott fel: „Ezt csinálja utánam egy magyar asszony. Lám engem nem „esz a mérge,” ha én eszem őtet!” Az orvos véleménye szerint csakugyan másigazhíttü gyomor közül hármát is végképen tönkre tett volna akkora adag „orvosság”. Szakemberek különben állítják, hogy ilyen abnormitás csak ugy állhat elő, ha a mérge valami más mereggel találkozik. A kettő aztán megöli, fel-falja egymást. Ennél az esetről a tót asszony gyomra valószínűleg erősen inficiálva lehetett pl. — panszlaviz-mussal.

Románo csibakérő sziklariben. Ez a klasszikus három szó, tudvalevőleg annyit tesz, hogy: „Czigány-szótár.” Azonban nincs abban a cigány szótárban híre se azoknak a szemén-szedett szólás formáknak, a melyekkel két sátoralja fara-ivadék tisztelte meg egymást a minap, nagy hangos csatakiáltások közt, persze ismét csak — Rózsaszínű Lehotán. Iszonyú polgárháborút vívott nevezetesen eme már történelmi híri falu végén két ellenséges cigány tábor. A háború vége azonban itt is csak az volt, ami egykor Nagy-Idán: elfogyván a puska-por, fegyverszünet és — köztél kötöttet; utóbbi persze a csendörök oldaltáskájából a főkolompokok csuklóira. Csuklik is azóta a sok cigány menyecske F-Lehota falai alatt, a kiket t. i. emlegetnek az uraik a hűvösben. Hanem annak már fele se tréfa, hogy a cigány urak hely-lyel-közül már a „czigánykodással” meg sem elégednek, hanem holmi árva malacz elszemfényvesztetése mellett még rabláshoz is folyamodnak. Valami szegény merényi vándorló legényt foztottak ki még a tavasszal, hárman ezek közül a talmi Róza Sándorok közül, akiket aztán most fogott el a rozsnói csendőrség. Ezek hát most már bizonyosan alapos búbanattal dalolhatják el azt a nemzeti gyászhimnuszt, hogy aszondja: „Czigányország ne ked . . . !”

Vegyes hírek.

Nyugdíjba lépés. Nagy Samu kuriai bíró, mint értesülünk, legközelebb nyugdíjba lép.

Uj vonat — a régi helyébe. Zokon esett nemrégiben mindenkinek, aki utazni szokott, hogy a „vasminiszter” egy rendeletével megszüntette azt a gyorsvonatot, mely Fülekről a délelőtti órákban indulva, a Rimaszombatról hét órakor közlekedő vonat utasait már delután 2 óra

félre Budapestre röpítette. Annál jobban esik most hallanunk, hogy a miniszter, tekintettel Zólyom-, Nógrád- és Gömör-megye érdekeire, október 1-től kezdve egy új nappali vonat beállítását rendelte el a budapest-ruttkai és ruttkai-budapesti vonalon.

Hírek a szomszédból. A nógrád-megyei múzeumnak 1500 kötetből álló könyvtarat ajándékozott Szontagh Pál v. b. t. tanácsos. — A kékkői uradal-mat Forgách Antal gróf örökösei eladták; Kollenen 1-ai budapesti nagy gyáros vette meg 333000 forintért. — Komjáthy Anselm, nógrád-megyei kir. tanfelügyelő nyugalomba vonult, utódja még nincs. — A sóhivatal Losonczen ezental a pályaudvaron épült új helyiségben lesz elhelyezve.

A mező-keresztesi országos vásár határnapjának megváltoztatása. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. é. szeptember hó 9-én 58002./VI. sz. a. kelt magas leiratával megengedte, hogy Mező-Keresztes (Borsodm.) mezővárosban a f. évi szeptember hó 19-re eső országos vásár ez évben kivételesen f. é. szeptember hó 21-én, (vagyis a septe. 19-ét követő hétfőn) tartassék meg, miről a miskolci kereskedelmi és iparkamara az érdekelte közönséget értesíti.

Romai zarándoklat. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter az összes állami és kath. főiskolák illetve középiskolák igazgatóságait 37972. sz. a. kelt közzétettel értesítette, hogy a római zarándoklatra jelentkező r. kath. tanulókat tíz napra elbocsájthatják. A zarándoklatra eddig is már több tanuló és igen díszün-gnált közönség jelentkezett. Az érdekes és minden részle-tében pontosan kidolgozott programot Dr. Robitsék (Bpest központi papnevelde) és a m. kir. államvasutak városi menetjegy irodája bárkinek ingyen küldi meg. A zarándoklat élén Császka György szepesi püspök, V. B. titkos tanácsos ur ő exzellenciája áll, aki a zarándokokat külön kihallgatáson fogja ő szentségének bemutatni. A zarándoklat emlékére, a mely Szent Alajos tiszteletére törté-nik, a rendezőség emlék-érmeket veretett.

Termelő szövetkezet létesítésére egyesült több czipész segéd Budapestben. Közösen szerzik be a nyers anyagot, melyet maguk között feldolgozásra kiosztanak, a kész árucikket beváltja a szövetkezet s az árusítja el. Fióktelepek, műhelyek felállítása, kölcsönnyújtás, özev-gyek és árvek segélyezése, szakiskolák fenntartása fog ezen angol mintára szerzett szövetkezet körébe tartozni. A ta-gok egy-egy ötven forintos részjegyet 25 kros heti rész-letekben törleszthetik s az évi nyereséget aránylagosan osztják fel magok közt. Mennyire fejlődhetik ily coope-ratív működés mellett nemcsak a szövetkezet, de az a szö-veketek tagok érkölesi és anyagi ereje, önállósága, tud-juk a rochdale-i takácsoknak lapunkban nem rég ismer-tetett, Dr. Bernát István által magyarra átdolgozott tör-ténetéből. Napról-napra pusztuló kispáros osztályunk meg-mentésére s ez által kis városaink hanyatlásának meg-akadályozására nincs is hathatósabb eszköz mint a ter-melő és elárusító szövetkezetek megalakítása. Ez eszmének felkarolását, terjesztését nem ajánlhatjuk eléggé az ipar-területek és ipartársulatoknak. Ideje már, hogy az elavult ezéhek utáni sopánkodásból felebredjünk és a kispáros jövőjét biztosító szövetkezetek létesítésének terére lépünk.

Gazdak figyelmébe. Az őszi fontos vetés munkájának ideje itt léven, nem mulasztatjuk el arra figyelmeztetni a gazdaközönséget, hogy fíradásának eredménye, a termés nemcsak a tiszta és egészséges vetőmagtól, hanem attól is függ, hogy milyen fajtát vetünk. Azzal nem csak mi magyarok, hanem a külföld is már régen telje-sen tisztában van, hogy olyan kitűnő buza mint a mag-yar, másutt sehol a világon nem terem, de mire a mi a rozst illeti, ezzel a külföldi tulszárnyalt bennünket, mert a miénkél sokkal jobb rozsfajtákat bocsát forgalom-ba. Az utóbbi években többféle kitűnő új fajtával szapo-ritották a rozst, de valamennyit felülmúlja a két leg-újabb fajta: a sehlanstádti óriás-rozs és a zsáktöltő Mam-muth-rozs. Mindkét fajtának meg vannak mind ama tu-lajdonságai, melyekkel a jó rozsnak bírni kell; az előbbi némileg kedvező időjárás mellett kateszteri holdankint 1500 kilogramot is fizet, az utóbbi pedig épen bő termő-ségeért neveztek el méltán zsáktöltőnek. Mauthner Odön, ki egy alkalmat sem mulaszt el, melylyel a hazai mező-gazdaság fölvirágzását előmozdithatja és a gazdaközönség érdekeinek szolgálatot tehet, mint a most megjelent őszi árjegyzékből látjuk, e két kitűnő rozsfajt is azonnal si-etett megszerezni, hogy a haladni szerető gazdaközönség-nek rendelkezésére bocsáthassa. Kétségtelen, hogy ezzel is oly kiváló szolgálatot tesz a gazdaközönségnek, mint a montegnei rozsszal, melyet nyolcz évvel ezelőtt hono-sított meg nálunk és melyet kitűnő tulajdonságaiért a magyar királyi földmívelési miniszter ur is felkarolt és a gazdaközönség közt buzzón terjesztette. Meg va-gyunk róla győződve, hogy gazdaközönségünk, mely a mai viszonyok közt csak ugy boldogulhat, ha a külföldi versenyyel lépést tud tartani, megragadja az alkalmat ama két rozsfajtának a beszerzésére, mely az eddigi roz-sokat bizonyára háttérbe fogja szorítani. Megjegyezzük, hogy ugy a sehlanstádti mint a zsáktöltő Mammuth-rozs nálunk eskakis Mauthner Odön magkereskedőnél kapható, mit azért tartunk szükségesnek megemlíteni, hogy a gazdaközönség félre ne vezettesse magát.

Pinczernő keres vármegyénkben is a marosvásár-helyi polgármester. Ebben a hírből azonban nincs sem-mi pikantéria Marosvásárhely sz. kir. város közönsége t. i. egyáltalán nem óhajt „törvényhatósági” kávéházat fundálni; emélfogva erre a pinczernői állásra is csak olyan kaszír frajla pályázhat, aki véletlenül Bőnecker Anna névre ért s 6 éves gyermekének hátrahagyásával ellenben egy kollegájának (generis masculinum) kíséreté-ben, Marosvásárhelynél pétiikusabb helyre költözött, ahol t. i. zöldebb az erdő, füszerebb a lég, eseevegőbb a patak és — tágabb a világ. A ki tehát ráosmer, mint igaz jószágot, küldje el ingyen zónával a szerette szü-lőföldre, ahol régóta epedve vár reá már a — fog-lázfelügyelő.

Néma gyerekek anyja tán érti a szavát. Ilyen anyát keres most a szomszéd megyebeli szécsényi kőr-ház, ahol a t. i. a mult heteken egy kis süketnéma le-ánykát vettek fel, aki szüleitől Nógrád-Megyeren a szent-küti bucsú alkalmával szakadt el.

Szerkesztői üzenetek.

Jolsva. A „jobb” ma kiszorította a „jót”. Szíves köszönet! S. M. A mint láthatja, glódiába állítottuk. A legeslegjobb hadúr sújtászoza ki az életének mondarját ragyogó fényes és —

hosszu paszomántal: ezt kívánja önmek a rovatvezető. Magunk pedig azt mondjuk, hogy eziből-gúnyában is haptákba állíthatnám olykor a pennáját. Udv és gyöngyharmat!

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**
Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

Egy kazal széna,
továbbá egy „Hungaria Drill“ tizenegy soros vetőgép eladó. — Értesítést ad özv. Bernát Gyuláné urnó Rimaszombatban.

A beretkei Sajó-malom

legjobb karban, négy köre, kendertörővel az 1892-ik év február hó 1-től bérbe adó. — A feltételek megtudhatók özv. Fialka Józsefné tulajdonosnőnél.

Valódi

„Pecking“ óriási kacsapárja 3 frt.

Czím: a kiadóhivatalban.

Most jelent meg

KUNZ és MÖSSMER

Budapest, kigyótér 3—6

„A SZÉP JUHÁSZNŐHÖZ“

140 lapra terjedő vászon és fehérnemű képes árjegyzéke, amely kívánatra ingyen küldetik.

Speciális kelengye készítők.

Képes Családi Lapok

Szepirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap. Szerkeszti: **Dr. Tolnai La os.** Főmunkatárs: **Dr. Váradi Antal.** Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Dr. Murányi Ármán.** 1—5

Előfizetési Ára:

a „Hölgyek Lapja“ című dívat-melléklettel s a Regénymelléklettel együtt:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ című hetilap új negyedik lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét meg a következő írók és írók támogatják: Jókai Mór, Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalmady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy József, Temérdek (Jeszenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Inezedy László, Palágyi Lajos, Erődy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Mory Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Csorba Palotay Akos, stb. Benitzky-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárady Mira, Kuliffay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevesy-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Károlyszky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike, stb.

A „Képes Családi Lapok“ az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legelőkeltebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a jelen eseményeit s a leg híresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja“ című havonként kétszer megjelenő dívat melléklete a legújabb dívatmelléleteket hozza s a mellett a magyar háziasszonyok valóságos szellemi titkára, a mennyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regényvel ajánlkozva meg évenként az előfizetőit.

A „Képes Családi Lapok“-nak még a zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, kocka- és ponttalányokkal és szórjévtényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

A „Képes Családi Lapok“ gazdag tartalma és számos melléklete dacára mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap; éppen azért bizton számíthatunk minden honfi és nonleány, minden magyar család támogatására és pártfogására.

Mutatvány számokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legezélszerűben levelezőlapon — hozzáférnek.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 krajczár esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; és a ki 3 frt előfizetési összeget és 30 kr. esomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két eredeti regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyveskereskedésben.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala Budapest, Nagykörönteza 20. szám.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

Hirdetmény.

1412. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajthatónak Ragályi Andor végrehajtást szenvedő elleni 168 frt 37 $\frac{1}{2}$ kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a Rimaszombati kir. törvényszék (a tornallyai kir. járásbíró) területén lévő Ragály községben fekvő a ragályi 12. számú tjkben Ragályi Andor nevén álló 521—522. hr. számú szőlőre az árverést 454 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi október hó 12-ik napján délelőtt 10 órakor Ragály községben az ottani községi bíró házában megtar-

tandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 45 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ova-
dékkes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánátpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1891. április hó 10-én.
A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Vozáry Gy. kir. tszéki bíró.

LÖFKOVICS LIPÓT

RIMASZOMBAT.

Alólirott batorokodom a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy bevásárlási utamból haza tértem és a n. é. közönség részére a legújabb

őszi és téli kabátokat, köpönyegeket, gallérokat

nők és leánygyermek részére, roppant nagy választékban szereztem be.

Az őszi és téli saison közeledtével ajánlom dúsan felszerelt raktáromat férfi és gyermek kalapokban, legújabb minőségű fehérneműekben és roppant nagy raktáromat cipőkben és csizmákban, továbbá női és leány trikót-derekak, kabátok és fiu öltönyök.

Női felöltők és kabátok már 3 frt 90 krtól kezdve, jó erős és vastag minőségű.

Női köpönyegek 8, 10, 12, 14 frt és feljebb.

Leány és gyermek köpönyegek 3 frt 50 krtól.

Továbbá igen nagy raktár kezdett és előmintázott kézimunkák és mindennemű hozzávalók.

Uti táskák, zóna-koferek, plaidek, plüsch-takarók és mindennemű utazó felszerelések.

honi gyártmányú lópokrócok,

téli kendők, alsó-ingek és nadrágok nők, férfiak és gyermekek részére.

Egész téli női bundák, muffok, gallérok, boák, betétek, női-, férfi- és gyermek-sapkák bámulatos olesó árban.

Nagy raktár keztyükben, kötényekben, esenyők, paplanok, gyermek-garnitúrák, vánkoscák, fejkötők, bartrlik.

Női válifűzőkben roppant nagy raktár.

Férfi nyakkendőkben, egész uj formák és meglepő olesó árak.

Férfi-, női és gyermek harisnyák.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek és 10 forin ot meghaladó összegű bevásárlást bérmentve bárhová elszállítok.

Ezeket a n. é. közönség becses tudomására juttatva, legyen szabad reménylenem, hogy nagybecsű rendelvényeivel engem mielőbb szerencsétlenni fog.

Rimaszombat, 1891. szeptember hó 1-én.

3—*

Löfkovics Lipót.

FLÓF:ZETÉSI FELHÍVÁS

a „MAGYAR HIRLAP“

politikai és társadalmi napilapra.

Felelős szerkesztő: Helyettes szerkesztő:

Horváth Gyula. Fenyő Sándor.

A Magyar Hirlap a legértelmesebb, minden tekintetben teljesen független politikai napilap. Híve annak, a mi jó és igazságos; küzd az ellen, a mi helytelen, rossz és igazságtalan. A politikai eseményekről, országgyűlésről, pártok gyűléseiről gyorsan és híven referál s kritikát gyakorol mindennel szemben, a mi a politikában történik. Ez a kritikája mindig és mindenben tárgyilagos és igazságos. Politikánkban, melyet a közigazgatási vitában követünk, velünk volt az ország színe-java s e politikánk sikere és eredménye se maradt el.

A társadalmi kérdések mindig élénken foglalkoztatják a Magyar Hirlap-ot, mely már sok fontos kérdésben egészen magához ragadta a vezérszerepet. Ilyen országos érdekű kérdés volt a német színház ügye, melyben a Magyar Hirlap közölte elsőnek a híressé lett felségfolyamodást.

A közigazgatás minden egyes ága a Magyar Hirlapban kultiválásra talált, mint egyetlen magyar lapban sem és sohase érjük be a száraz hírek egyszerű közlésével, hanem azokat élvezhető formában, s a kellő magyarázatokkal kísérve juttatjuk a közönség elé.

Társarovatunk igen érdekes, modern cikkeket hoz; apró cikkeiben a Magyar Hirlap fürge tollal, érdekes formában dolgozza fel a nap aktuális eseményeit; újdonsági rovata minden magyarországi hírlapét felülmúlja érdekesség és frissesség szempontjából, s nincs olyan száma a lapnak, melyben egész halmaz eredeti hír ne volna, mely aznap csakis a Magyar Hirlapban olvasható.

A többi rovatok is mind avatott kezekre vannak bízva, s gondoskodás történt, hogy a legapróbb hír is irodalmi formában kerüljön a közönség elé.

A Magyar Hirlap szerkesztőségének belső tagjai: Abonyi Árpád, Ambrus Zoltán, Benedek Elek, Fenyő Sándor (helyettes szerkesztő), Fürdő Mór, György Endre, Horváth Gyula (felelős szerkesztő), Heltai Jenő, Janovits Pál, Kálnoki Izor, Kohn Dávid, Kürthy Emil, Márkus Miksa, Pollák Illés, Szabó Endre, Szana Tamás, Szemere Atilla, Szemere Huba, Szeredai Sváb Leó, J. Virág Béla.

A Magyar Hirlap naponként 2—3 iv terjedelemben jelenik meg, ezenkívül hetenként háromszor mellékleteket ad, még pedig:

Irodalmi, tanügyit és mezőgazdaságit.

A közlemények frissességét, valamint az irni tudó és akaró közönség közreműködését pályázatainkkal segítettük elő. A Magyar Hirlap ugyanis pályázatul kifizetőt:

40 aranyat egy tárczára,

100 aranyat egy novellára és

10 aranyat egy újdonságra, ez utóbbit állandó pályázatul, a mely 10 aranyat minden hónap 20-án kiadjuk a legjobb és legerdekesebb hír beküldőjének.

Lapunk egyik állandó közleménye a rendes folytatásokban megjelenő regény. Kiváló hazai és elsőrendű külföldi erők műveit közöljük, s még e hónap végén kezdjük meg

AMBRUS ZOLTÁN

új, eredeti „Midas király“ című regényének közlését.

A „MAGYAR HIRLAP“ előfizetési árai:

Egész évre	14 frt — kr.
Hat óra	7 „ — „
Három óra	3 „ 50 „
Két óra	2 „ 40 „
Egy óra	1 „ 20 „

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetőinknek kedves szolgálatot vélnünk tenni, midőn már e hónaptól kezdve

Gyermek ujságot

is fogunk mellékelni lapunkhoz, hogy előfizetőink 7—15 éves gyermekei ne nélkülözzék azt az olvasmányt, a mely koruknak minden tekintetben megfelel. Ez a kis ujság a „Kis Világ“, mely hetenként egyszer jelenik meg pompás színnyomatu melléklettel s melyet minden pénteken fogunk szétküldeni, olyan lesz, hogy tanuljanak és okuljanak belőle a gyermekek, s ne legyenek olyan olvasmányokra szorulva, melyek ártalmukra lehetnek. Avatott kezekre van bízva e gyermek-ujság szerkesztése, s minden közleménye, minden illusztrációja gondos megfontolás tárgya lesz. Emil bácsi, a „Kis Világ“ szerkesztője már hosszabb elbeszélést is gondoskodott, mely:

A kis gróf kalandjai!

czim alatt fog Márkus bácsi tollából megjelenni.

A „Kis Világ“ előfizetési ára lesz (de csakis a Magyar Hirlap előfizetői számára):

Egész évre 2 frt, félévre 1 frt,

negyedévre 50 kr.

A MAGYAR HIRLAP

kiadóhivatala Budapest, Granátos-utca 16.